

Üldhariduskoolide arendusprogramm 2022- 2029

2022. aastal alustati Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuris tegevusega *“Tõenduspõhise ja õppija arengut toetava kvaliteedijuhtimise edendamine üldhariduses”*. Selle tegevuse üheks oluliseks osaks on üldhariduskoolidele personaalset arengutuge pakkuvate arendusprogrammide välja töötamine ning rakendamine.

Miks arendusprogrammid loodi?

Eesti üldhariduskoolides pööratakse üha enam tähelepanu nüüdisaegsele õpikäsitusele ning ennastjuhtiva õppija kujunemisele. Igal koolil on omad tugevused, mille üle uhkust tunda ja mida mh teiste koolidega jagada, aga kindlasti ka arengukohad, millega oleks vajalik tegeleda tõenduspõhist lähenemist kasutades ja koos toetava meeskonnaga. Aastatel 2022-2029 on 50-l haridusasutusel võimalus osaleda toetatud (2-3-aastaselt) arenguteekonnal.

Kes arendusprogramme läbi viib?

Arendusprogramm töötatakse välja lähtuvalt kooli vajadustest ning koostöös Tartu või Tallinna Ülikooliga. Arendusprogrammi jooksul on kooliga seotud vähemalt kaks mentorit (üks ülikoolipoolne mentor ning üks üldharidusvaldkonnas tegutsev praktik), kes mõlemad toetavad kooliarendust läbi teoreetiliste teadmiste ja praktilise kogemuse jagamise. Programmi on ellu kutsunud Haridus- ja Teadusministeerium ja Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur ning rahastab Euroopa Sotsiaalfond. Koolidele on programmis osalemine tasuta (välja arvatud sõidukulud ühistele seminaridele).

Kes arendusprogrammides osalevad?

Arendusprogrammi kutsutakse kool osalema Tartu Ülikooli või Tallinna Ülikooli poolt saadetud personaalse kutse alusel. Programmis osaleb erinevate tegevuste kaudu kogu koolipere, aga arendusprogrammi juhib koolis selleks moodustatud juhtmeeskond, kuhu kuuluvad nii juhtkonna kui ka õpetajate esindajad. Juhtmeeskonda võib vastavalt kooli soovile ja vajadusele kaasata ka kohaliku omavalitsuse esindaja (nt haridusnõuniku), õpilaste esindajad jt.

Mida kool arendusprogrammi tulemusel õpib?

Arendusprogrammis osalemine toetab koole eelkõige selles, kuidas:

- kaardistada hetkeolukord (tugevused ja arenguvajadused);
- tõenduspõhiselt protsesse ja muutusi juhtida;
- nüüdisaegset õpikäsitust rakendada;
- koostöist koolikultuuri luua ja hoida;
- kvaliteedijuhtimise praktikaid edendada, sh näiteks paremini sisehindamist ja/või eneseanalüüse läbi viia.

Arendusprogrammi esimeses etapis teostatakse koostöös kooliperega hetkeolukorra kaardistus: analüüsitakse kooli alusdokumente; viiakse läbi vaatlusi ja vestlusi erinevate osapooltega. Seejärel lepib iga õppeasutus koolipere kaasates juhtmeeskonna ja mentoritega kokku kõige olulisemates eesmärkides ja tegevustes, mis nende eesmärkideni viivad. Tegevusteks on nii koolisisesed tegevused (nt seminarid, õpiringid, vaatlused) kui ka koolivälised tegevused (nt juhtmeeskonna osalemine arendusprogrammi seminaridel ülikooli juures, teiste koolide külastused jms).

Kui pikad ja ajamahukad on programmid?

Programmi pikkuseks on kavandatud kuni 3 aastat, sest erinevad uuringud on näidanud, et lühema ajaga on püsivaid muutusi õppeasutustes keeruline esile kutsuda.

Kuna arendusprogramm kavandatakse koostöös kooliga, siis arendusprogrammi täpne sisu ja sellega seoses ka ajamahukus tuleneb kooli vajadustest.

Esialgse kava kohaselt nõuab arendusprogrammis osalemine koolisiseselt arendustegevuste kavandamist, juhtimist ja neis osalemist; juhtmeeskonna arendusprogrammi suurseminaridel osalemist (täpne ajavahemik täpsustub koostöös koolidega, kuid mitte sagedamini kui kord kuus) ja tegevuskavas kokkulepitud ülesannetega tegelemist; suhtlust mentoritega (vastavalt vajadusele); arendustegevuste monitooringut (nt küsitlustele vastamist) ja analüüsi.

Mida arendusprogrammides osalevatelt koolidelt oodatakse?

Programm annab võimaluse võtta aega, et keskenduda kooli kohta käivate näitajate sisulisele analüüsile, katsetada erinevaid meeskonnana tegutsemise ja üksteiselt õppimise viise ning üheskoos ja kaasavalt koolis olulisi arendustegevusi ellu viia. Eesmärk on, et praegu õpitu ja tänane pingutus teeb tulevikus ka õpetamis- ja õppimisprotsessi tervikuna lihtsamaks ja sujuvamaks.

Programmi õnnestumiseks on oluline, et räägiksime nii oma kooli sees kui ka koolitajate ja mentoritega asjadest avatult ja ausalt. Koostöös mentoritega tutvutakse olemasolevate andmete, analüüside ja muu olulise taustinfoga ning leitakse fookus, millele arenguprogrammi tegevuste planeerimisel keskenduda. Erinevateks aastateks võib seada erineva fookuse.

Arenguprogrammis osalemine võimaldab koolil õppida oma tegevust paremini analüüsima ning üheskoos meeskonnaga kasvada. Planeeritud tegevuste kaudu toimub pidev üksteiselt õppimine. On oluline, et programmiga liituv kool teadvustaks pikaajalist seotust.